Stockholms universitet

2025-03-30

# Studiehandledning

## Arbetsliv och arbetsmarknad i förändring (7,5 hp)

UCSY08

Vårterminen 2025

Kursansvarig: Anki Bengtsson (distans), Fredrik Hertzberg (campus)


**Institutionen för pedagogik och didaktik**

Stockholms universitet
Institutionen för pedagogik och didaktik
106 91 Stockholm

Besöksadress:
Frescativägen 54
www.edu.su.se

Telefon: 08-16 20 00 (vxl)

## Innehåll

Kursen breddar studenternas kunskaper om arbetslivets och arbetsmarknadens utveckling under de senaste decennierna. Kursen uppmärksammar förändringar i produktion av varor och tjänster samt efterfrågan på arbete, och villkoren för lokala och regionala arbetsmarknaders utveckling. Kursen presenterar även den svenska arbetsmarknadspolitikens innehåll och funktionssätt, och en redogörelse för prognostiseringar av arbetsmarknadens utveckling. I kursen introduceras även begrepp som är centrala för studie- och yrkesvägledande verksamhet, och som relaterar till kursens tema – i första hand arbete, yrke och prognoser, men även bransch, näring och arbetslöshet

## Förväntade studieresultat

För godkänt resultat på kursen ska studenten kunna:
- identifiera, redogöra för och diskutera grunddragen i arbetslivets utveckling under de senaste decennierna.
- identifiera och redogöra för grunddragen i arbetsmarknadspolitikens innehåll och funktion,
- redogöra för och diskutera innebörden i kursens centrala begrepp i relation till studie- och yrkesvägledningens kunskapsområde.

## Kontaktuppgifter

Anki Bengtsson, anki.bengtsson@edu.su.se (kursansvarig distans)

Fredrik Hertzberg, fredrik.hertzberg@edu.su.se (kursansvarig campus)

Staffan Nilsson, staffan.nilsson@edu.su.se (lärare)

Henric Stenmark, henric.stenmark@edu.su.se (lärare)

Linnea Tillenius, grundnivapedagogik@edu.su.se (kursadministratör)

## Universitetskonto och Athena

Lärplattformen Athena  används i kursen, vilket innebär att du måste ha användarnamn och lösenord för Athena. Athena är den plats där du tar del av information som kontinuerligt kommer att läggas ut under kursen angående t.ex. uppgifter och eventuella schemaförändringar. På Athenasidan publiceras aktuell information under *Information från kursansvariga* under *Planeringar.* Därför är det viktigt att du håller dig uppdaterad via kursens hemsida på Athena. Om du har frågor vars svar är av intresse även för övriga studenter eller vill diskutera eller dela med dig av funderingar till övriga kursdeltagare så gör du det i mappen *Fråga kursansvarig* under *Planeringar*. Har du frågor till kursens lärare vänder du dig direkt till dem via mail (se kontaktuppgifter ovan). Undvik att ställa frågor via meddelande-/chatfunktionerna på Athena.

Om du behöver hjälp eller får problem med Athena kontaktar du studentsupport antingen via mail: studentsupport@it.su.se eller via telefon: 08- 674 70 10.

Genom att logga in på **http://mitt.su.se** får du som student bland annat tillgång till detta: **Athena:** Här kan du som student logga in på kommunikationsplattformen Athena. **Mina studier:** Här kan du som student se dina betyg, registreringar och möjlighet att skriva ut intyg. **Webbmail**: Kommunikation sker via mail – se till att studentmail är kopplad till aktuell privat mailaddress. **Universitetskort:** Aktivera/beställa Universitetskort, för t.ex. Stockholms universitetsbibliotek, Printomat, m.m.

## Kursens upplägg och innehåll

Undervisningen utgörs av föreläsningar, resurstid, seminarier och grupparbete. För seminarium 1 och redovisning av grupparbeten gäller *obligatorisk närvaro*. Vid frånvaro ska examinator/kursansvarig kontaktas för kompenseringsuppgift.

### Föreläsningar

*Se schema för datum, tid och plats*

- Introduktion.

- Arbetslivets begrepp och indelningar (litteratur: Bengtsson & Berglund, 2017, kap. 2, 19; Hermelin, 2017; Sparrhoff & Fejes, 2016, kap. 1-2)

- Arbetsmarknadens förändring och geografi (litteratur: Allvin m. fl. 2006 kap 1; Bengtsson & Berglund, 2017, kap. 3, 5, 6; Broberg, 2024; Eriksson & Hane-Weijman, 2022)

- Arbetsförmedlingens arbetsmarknads- och yrkesprognoser (litteratur: Arbetsförmedlingen, 2021a; 2021b)

- Statistiska centralbyråns trender och prognoser (litteratur: SCB 2020).

- Arbetsmarknadspolitik: grunder, förutsättningar och förändring (litteratur: Bengtsson & Berglund, 2017, kap. 10; Olofsson & Wadensjö, 2021, kap 5-11).

### Resurstid

- ”Frågestund” om studieuppgift 1 (grupparbete)

### Seminarium 1: Yrkes- och arbetsmarknadsprognoser samt etableringsundersökningar

Denna uppgift är utformad för att ni bättre ska förstå prognoser om arbetsmarknadens utveckling (som ni tidigare haft föreläsningar om). Under seminariet om kommer vi att diskutera syftet med prognoser och etableringsundersökningar samt de olika metoder som har använts för att ta fram dem. Ni kommer även att använda Arbetsförmedlingens och SCB:s rapporter för att utläsa det prognosticerade arbetsmarknadsläget inom olika områden. I denna uppgift ska ni arbeta i grupp.

### Seminarium 2: llitteraturseminarium

Ni förväntas ha förberett er inför det bearbetande litteraturseminariet genom att ha läst följande litteratur: Allvin m.fl. (2006), Bengtsson & Berglund (2017), Broberg (2024), Olofsson & Wadensjö, 2021 och Sparrhoff & Fejes (2016).

*Följande frågeställningar ska diskuteras under litteraturseminariet:*

1) Redogör för grunden i handelns och produktionens internationalisering, med utgångspunkt i begreppen outsourcing, industriell specialisering och produktionskedjor (Broberg, 2024, f.a. kap. 1 & 3; Bengtsson & Berglund, kap. 6)

2) Diskutera arbetsmarknadens mål och åtgärder med utgångspunkt i distinkionen aktiv och passiv arbetsmakrnadspolitik. (Olofsson & Wadensjö, kap. 5-7; Bengtsson & Berglund, kap. 10)

3) Diskutera begreppet flexibilitet, med utgångspunkt i distinktionerna ”flexibilitet genom förtroende” och ”flexibilitet genom utbytbarhet”. Vad är de viktigaste skillnaderna mellan dessa former av flexibilitet? Vilka arbetsvillkor medför dessa former av flexibilitet? Vilka fördelar och nackdelar finns för de anställda respektive för arbetsgivaren? (Allvin m fl 2006)

4) Diskutera innebörden i anställningsbarhet (”employability”)? Vilka egenskaper kännetecknar den anställningsbara individen? Vad får det för konsekvenser att begreppet

”anställningsbar” blir centralt i arbetsmarknads- och utbildningspolitik (Sparrhoff & Fejes 2016)? Vilka konsekvenser får ett fokus på anställningsbarhet för studie- och yrkesvägledning?

### Studieuppgift 1 (obligatoriskt)

I denna uppgift ska du arbeta i basgruppen. Ni ska intervjua:

- företrädare för ett företag,
- näringslivsansvariga i den kommun som företaget är belägen i, och
- företrädare för branschorganisation, fackförbund, handelskammare eller företagarförening.

#### *Syfte*

Syftet med uppgiften är att ni ska få kunskaper om det lokala arbetslivets utveckling under de senaste decennierna, och sambandet mellan utvecklingen på övernationell/nationell respektive lokal nivå – med utgångspunkt i ett företags verksamhet. Uppgiften består av fyra delar eller delfrågor. Se till att de fyra olika delfrågorna får ungefär lika stort utrymme.

För det *första* ska ni beskriva företaget, med utgångspunkt dess produktion och historia. Vilka varor eller tjänster producerar man, och hur produktionen förändrats över tid? Har företagets produktion påverkats av den förändringstendenser som beskrivs i kurslitteraturen? Ni ska också fastställa vilken bransch (eventuellt: branscher) företaget är verksamt inom?

För det *andra* ska ni beskriva företagets yrkessammansättning och bemanning. Vilka yrken är det som är dominerande i företaget, och vilka kompetenser är viktigast?Hur ser företagets könssammansättning ut? Tillämpar man en flexibel bemanning (konsulter, bemanningsföretag, tillfälligt anställda)?

För det *tredje* beskriva relationen mellan företaget och den ort/plats det är verksamt på: vänder man sig till kunder på lokal, nationell eller internationell nivå? Efterfrågar man arbetskraft lokalt, nationellt eller inernationellt?

För det *fjärde* ska ni också beskriva hur man från kommunens och branschorganisationens sida ser på de lokala eller regionala möjligheterna för det företag och den bransch som företaget är verksamt inom. På vilket sätt ger till exempel kommunen stöd till branschen eller företaget?

Ni ska analysera era intervjusvar med hjälp av kurslitteraturen. Fokusera på företagets produktion, organisation och efterfrågan på arbetskraft, och om det finns likheter och skillander mellan företagets utveckling och de mer generella förändringsprocesser som beskrivs i kurslitteraturen.

#### *Tillvägagångssätt*

1. Välj ett företag på lokal nivå. Företaget ska ha haft en pågående verksamhet i minst tio år. För studenter boende i Stockholmsområdet: välj helst ett företag i en kranskommun, eller ett företag som utgör en relativt stor arbetsplats. Medddela på Athena vilket företag ni har valt, senast **9/5 16.00**.

2. Intervjua en företrädare för företaget om deras syn på företagets historia, verksamhet och framtid. Försök få en bild av arbetsplatsen med fokus på produktionsutveckling, organisation, sammansättning av yrken och efterfrågan på arbetskraft. (Intervjun kan vara ”IRL” eller Zoom/Teams).

3. Intervjua företrädare för kommunen, fokusera på kommunens näringslivspolitik, samt hinder och möjligheter för utvecklingen av den lokala arbetsmarknaden. Intervjua också en representant för företagarförening, handelskammare eller branschorganisation i kommunen/regionen. Undersök även information om branscher (på lokal eller regional nivå) som är tillgängliga på internet.

4. Använd dig av relevant litteratur från kursen och kursens föreläsningar som underlag för er analys av företagets utveckling.

Ovanstående används som underlag för undervisningen av kurskamraterna. Ni ska alltså intervjua tre personer. Intervjuerna behöver inte transkriberas, det räcker med sammanfattningar av intervjuerna (men utelämna inte vissa partier). Ni kommer att erbjudas ett resurstillfälle under vilket ni kan ställa frågor och diskutera uppgiften med en lärare.

### *Redovisning (obligatoriskt)*

I er redovisning ska ni redovisa resultaten från genomförd fältstudie samt anknyta till relevant litteratur och föreläsningar. Varje grupp får använda sig av ca 20 minuter till sin presentation. Tio minuters frågestund tillkommer. En annan grupp får i uppgift att inleda frågestunden. Information om detta läggs upp på Athena.

– Redovisningen ska omfatta 7-15 Powerpoint-sidor, inklusive referenslista.

– Anknyt till och disponera presentation i enlighet med uppgiftens syfte och delfrågor. Beskriv även inledningsvis undersökningens design, metod och tillvägagångssätt.

– Tydliggör vilka som är de viktigaste slutsatserna i er intervjustudie.

– Knyt an till relevant litteratur i presentationen. Avsluta presentationen med en referenslista.

Ladda upp Powerpointfilen i Athena på anvisad plats den 29 maj kl 12:00 så att andra grupper kan förbereda sig att inleda frågestunden. Återkopplingen ska fokusera på innehållet och delfrågorna. Kommentera något som var bra och något som kan förbättras. *På uppgiften ges betygen E eller F*.

## Examination och betygsättning

Kursen examineras genom 1) en gruppuppgift som redovisas muntligt och skriftligt och bedöms med tvågradig betygsskala: G= Godkänd och U= Underkänd, och 2) en individuell skriftlig examination i form av hemtentamen som bedöms enligt en sjugradig betygsskala (A-F), samt aktivt deltagande i obligatoriska seminarier.

Betyg på kursen baseras på den individuella skriftliga examinationen samt genomförd och godkänd gruppuppgift.

### Individuell examination

Den individuella examinationen består av en salstentamen den **3:e juni** kl. 08.00 – 12.00. (För studenter med förlängd examinationstid gäller kl. 08.00-14.00). Omtentamen ges den 27 augusti kl. 08.00-12.00 (För studenter med förlängd examinationstid gäller kl. 08.00-14.00).

### Plagiat

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor, men såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat. Man får inte heller kopiera sina egna texter som man fått godkända i andra kurser, så kallat självplagiat. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer. Det är inte tillåtet att låta en AI-chattbot skriva en text som mer eller mindre obearbetad lämnas in som studentens egen i försök att vilseleda examinatorn. Detta kan likställas med spökskrivning eller plagiat och är normalt att betrakta som fusk.

Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet eller en studiekamrats hemtentamen. Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte

enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. Vid SU kontrolleras texterna mot en databas.

### Fusk

Som student vid Stockholms universitet ansvarar du för din egen utbildning. Som en del i ditt ansvar ingår att känna till de regler som finns för studier, examination och för att vistas i lokaler och utnyttja resurser. Enligt de regler som gäller för universitetet får disciplinära åtgärder bland annat vidtas mot student som:

- med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,
- stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen.

Disciplinärenden behandlas i Stockholms universitets disciplinnämnd. Påföljden kan bli varning eller avstängning för en tid av 1-6 månader. Information om Stockholms universitets regler för examination och disciplinärenden finns på Stockholms universitets webbsida www.su.se/regelboken. Lärare är skyldig att anmäla grundad misstanke om fusk till rektor.

## Betygskriterier

### Betyg F

Underlag för bedömning saknas, eller uppvisar påtagliga och omfattande brister vad avser redogörelsen för och diskussion om grunddragen i arbetslivets utveckling. Samma omdöme gäller för redogörelsen av och diskussionen kring innebörden i kursens centrala begrepp.

### Betyg F(x)

Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i arbetslivets utveckling är inte tillräckligt välgrundad, tydlig eller utförlig. Samma omdöme gäller för redogörelsen av och diskussionen kring innebörden i kursens centrala begrepp.

### Betyg E

Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i arbetslivets utveckling är huvudsakligen välgrundad, tydlig och utförlig. Samma omdöme gäller för redogörelsen av och diskussionen kring innebörden i kursens centrala begrepp. Framställningen uppvisar förtrogenhet med kurslitteraturen.

### Betyg D

Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i arbetslivets utveckling är välgrundad, tydlig och huvudsakligen utförlig. Samma omdöme gäller för redogörelsen av och diskussionen kring innebörden i kursens centrala begrepp. Framställningen uppvisar en förtrogenhet med och överblick över kurslitteraturen.

### Betyg C

Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i arbetslivets utveckling är genomgående välgrundad, tydlig och utförlig. Samma omdöme gäller för redogörelsen av och diskussionen kring innebörden i kursens centrala begrepp. Framställningen uppvisar en god förtrogenhet med och överblick över kurslitteraturen.

### Betyg B

Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i arbetslivets utveckling är självständig och genomgående mycket välgrundad, tydlig och utförlig. Samma omdöme gäller

för redogörelsen av och diskussionen kring innebörden i kursens centrala begrepp. Framställningen uppvisar en god förtrogenhet med och överblick över kurslitteraturen.

### Betyg A
Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i arbetslivets utveckling är självständig, nyanserad och genomgående mycket välgrundad, tydlig och utförlig. Samma omdöme gäller för redogörelsen av och diskussionen kring innebörden i kursens centrala begrepp. Framställningen uppvisar en mycket god förtrogenhet med och överblick över kurslitteraturen.

## Kursvärdering
Kursen utvärderas genom en digital enkät som blir tillgänglig vid kursens slut.

## Stöd i dina studier
Vid Stockholms universitet finns också möjlighet att, utöver den ordinarie undervisningen, få extra stöd i sina studier.

### Studie-och språkverkstaden
Vid Studie-och språkverkstaden på Stockholms universitet kan du bland annat få hjälp med studieteknik och akademiskt skrivande. Studie-och språkverkstaden erbjuder både föreläsningar, seminarier och personlig handledning. Information om tjänster och kontaktuppgifter hittar du via följande adress: https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studie-och-spr%C3%A5kverkstaden

### Studera med funktionsnedsättning
Om du har en dokumenterad funktionsnedsättning, t.ex. dyslexi, har du möjlighet att få särskilt pedagogiskt stöd. Exempel på stödinsatser kan vara anteckningshjälp, talböcker, förlängd tentamenstid eller teckenspråkstolkning. Du ansöker om särskilt pedagogiskt stöd hos Studentstöd på Stockholms universitet, https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studera-med-funktionsneds%C3%A4ttning. Därefter kan det utfärdas ett intyg som gäller för studier på universitetet.

Det är ditt ansvar som student att innan kursen börjar kontakta studievägledarna vid Institutionen för pedagogik och didaktik på e-post adressen studievagledare@edu.su.se. Studievägledare kommer i sin tur att kontakta kursansvarig om vilket stöd du behöver.